

Az európai integrációs folyamat az 1970-es, 1980-as években

Elektronikus tananyag

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült
az Európai Unió támogatásával.

Projektazonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

2020

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az európai integrációs folyamat az 1970-es, 1980-as években

Miről szól ez a tananyag?

Ez a tananyag azt a nagyjából két évtizedes fejlődési folyamatot vizsgálja, amely az Európai Uniót létrehozó Maastrichti Szerződés (1992) előtt ment végbe az Európai Közösségekben (EK). Számba veszi azt, hogy az 1970-es, 1980-as években melyek voltak az integrációs folyamat főbb állomásai az elmélyítés és a bővítés területén.

Tanulási tipp

A tananyag tartalmának elsajátítását megkönnyíti, ha kronológiát készít a fontosabb eseményekről és kigyűjti magának a legfontosabb fogalmak definícióját. Legalább nagy vonalakban nem árt ismerni a korszak nemzetközi kapcsolatainak történetét.

Az első találkozó egy nyugatnémet kancellár és egy keletnémet miniszterelnök között: Brandt és Willi Stoph 1970-ben Erfurtban

Az Európai Közösségek (EGK, Euratom, Montánunió) történetének első évtizede minden nehézség ellenére sikereiben gazdag korszak volt, amely igazolta az integrációs folyamat életképességét és megalapozta a további előrelépés lehetőségét. Különösen eseménydús éveknek bizonyult az 1960-as, 1970-es évek

fordulója, amikor a világpolitika tempója látványosan felgyorsult, ehhez a sebességváltáshoz pedig az EK is hozzájárultak a maguk eszközeivel.

Az európai integráció szempontjából különösen sokat számított a nyugatnémet külpolitika mélyreható fordulata, az ún. „új keleti politika” (Neue Ostpolitik), amely a szociáldemokrata kancellár, [Willy Brandt](#) nevéhez fűződött. Az NSZK az új külpolitikai koncepció jegyében a kelet-közép-európai országok felé fordult, s rendezte velük a kapcsolatait (pl. [nyugatnémet-szovjet szerződés](#), 1970. aug.:

NSZK-NDK alapszerződés, 1972. dec.). Ezzel megnyílt az út a Varsói Szerződés 1969-ben Budapesten tett javaslatának, az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezletnek (EBEÉ) az összehívása előtt. A hidegháborús enyhülés (pl. a SALT I. szerződés megköté-

A helsinki egyezmény aláírása

se) közepette zajló tárgyalássorozatban az Egyesült Államok és Kanada is részt vett. Az EBEÉ első konferenciáján fogadták el az enyhülés csúcspontjának is tekintett helsinki nyilatkozatot (1975. aug. 1.), amelyben az aláírók hitet tettek a béke fenntartása mellett.

Fotók forrása: Wikipedia

Az európai egység megteremtése politikai céljainak megfelelően lehetővé teszi majd Európa számára, hogy kialakítsa a saját arculatát, miközben hű marad hagyományos barátaihoz és a tagállamok szövetségéhez. Lehetővé fogja tenni, hogy Európa elkülönült egységként kijelölje helyét a világ ügyeinek intézésében, s elkötelezetten tevékenykedjen a szilárdabb nemzetközi egyensúly megteremtéséért az ENSZ alapokmányában foglalt elvek tiszteletben tartásával. Az európai egység motorját jelentő közösség tagállamai megerősítik ama szándékukat, hogy az évtized végéig kapcsolataik egész rendszerét úgy alakítják, hogy abból európai unió jöjjön létre.

A kilencek 1972. október 19–20-i párizsi csúcstalálkozójának határozataiból

1. Az 1970-es évek első felének kezdeményezései és eredményei

Az északi bővülés és a pozitív világpolitikai változások adta lendület az EK-n belül lehetővé tette a belga Étienne Davignon által javasolt külpolitikai egyeztetési mechanizmus megteremtését, amely az Európai Politikai Együttműködés (EPE) elnevezést kapta. A külügyminiszterek találkozói 1970-től váltak rendszeressé, a következő években főleg Kelet-Európa, az európai biztonság és enyhülés, a Közel-Kelet és a mediterrán térség szerepelt a napirenden. 1972 októberében Párizsban megtartották a kilencek első csúcstalálkozóját, ahol hitet tettek a gazdasági és monetáris unió (közös valuta) mellett, döntöttek az elmara-dott régiók fejlesztéséről, a közös kereskedelem-politika bevezetéséről és vitát folytattak az Európai Parlament jogköreinek esetleges kibővítéséről. Figyelemre méltó a politikai unióval kapcsolatos állásfoglalás. A sikerek, de főként az

ambíciók láttán [Henry Kissinger](#) amerikai külügyminiszter 1973-at „Európa évének” nyilvánította.

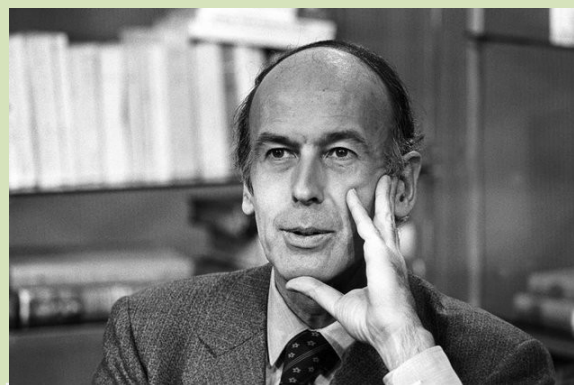

A kilencek 1973-as koppenhágai csúcstalálkozója

A nagy ívű tervek (közös pénz és külpolitika) megvalósítását azonban rendkívül megnehezítette az 1973-ban kirobbant [olajválság](#) és [a világgazdaság átalakulása](#). Ezenkívül az évtized második felében, Helsinki után romlásnak indultak a keletnyugati kapcsolatok, ami több nemzetközi tényező eredőjeként az 1980-as évek elején az ún. „[kis hidegháború](#)hoz” vezetett. Újabb enyhülésre csak 1985 után kerülhetett sor.

Az európai integrációs folyamat ugyanakkor ebben a kedvezőtlen légkörben is tovább folytatódott, s abban az egység iránt elkötelezett új politikusi nemzedék játszotta a vezető szerepet. Az olajválság kezdetén, 1973 decemberében az EK [koppenhágai csúcstalálkozója](#) hatalmas jelentőségű dokumentumot fogadott el az európai identitásról (értékekről). Ezek a következők: [képviselési demokrácia](#), [jogállamiság](#), [társadalmi igazságosság](#), [az emberi jogok tiszteletben tartása](#). Európának a nemzetközi kapcsolatokban elfoglalt helyéről pedig a tagállamok kifejtették, hogy [az EK nem irányulnak senki ellen](#), inkább egyensúlyozó szerepre törekednek.

Legalább ennyire jelentősnek bizonyult az egy évvel később [Párizsban rendezett csúcsértekezlet](#), amelyen a fő téma az integrációs folyamat felgyorsítása volt. Az új francia köztársasági elnök, [Valéry Giscard d'Estaing](#) javaslatára [létrehoz-](#)

Valéry Giscard d'Estaing

ták az egyelőre informális jellegű, az állam- és kormányfőket tömörítő **Európai Tanácsot**, amelynek a feladata idővel egyre inkább a nagyhorderejű, stratégiai jelentőségű, a közösség hosszú távú jövőjét meghatározó döntések meghozatala lett. Döntöttek arról is, hogy az Európai Parlament a jövőben közvetlenül fogják megválasztani.

Fotók forrása:

https://www.cvce.eu/obj/sommet_de_copenhague_14_et_15_decembre_1973-fr-9d750144-7c3d-4452-bdcc-cd462f10bd4a.html; <https://mult-kor.hu/a-francia-elnok-aki-a-kukasokkal-is-egyutt-reggelizett-20160202>

Feladat 1: Nézzen utána Willy Brandt pályafutásának! Milyen szerepet játszott a nemzetközi szociáldemokrata mozgalomban és 1974-ben miért kellett lemondania?

2. A Tindemans-jelentés és az 1979-es első európai parlamenti választások

Leo Tindemans

1. Az Európai Parlamentnek a későbbiekben átfogó költségvetési és ellenőrzési hatáskörökkel kell rendelkeznie, és a Közösség valódi jogalkotási szervévé kell válnia (vagy legalábbis egyenlő jogokkal kell rendelkeznie).

2. Ezt egy európai döntéshozatali központnak kell kiegészítenie, amely valódi európai kormányként azonosítható, független a nemzeti kormányoktól és elszámoltatható az Európai Parlamenttel szemben.

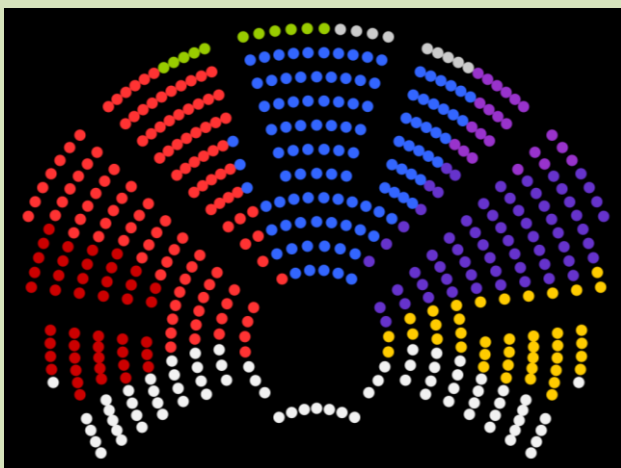
3. A tagállamoknak az Unió döntéshozatalában való együttműködése.

4. A különböző intézmények egymással és a tagállamokkal szembeni hatásköreit egyértelműen és részletesen meg kell határozni.

Részlet a Tindemans-jelentésből, 1976

A párizsi csúcs megbízta **Leo Tindemans** belga miniszterelnököt az EK helyzetéről és a továbblépés mikéntjéről szóló **jelentés** elkészítésével. A befolyásos politikus - miután több száz személlyel konzultált - 1976 elején készült el a **jelentéssel**, amely indítványozta, hogy a **közös külpolitika** keretében bizonyos területeken (pl. az USA-val való kapcsolatok) kötelező legyen közös álláspontot kialakítani. Úgy vélte, az integráció következő fázisának az **Európai Uniónak** kell lennie, amely **közös kül-, biztonság-, gazdaság- és valutapolitikát** (közös pénzt) jelent, az EU utáni fázis pedig az európai szövetségi állam lesz. Elfogadhatónak tartotta, hogy bizonyos tagállamok az integráció egyes stációit ne egyszerre érik el („**kétsebességes Európa**” koncepciója), az elmaradottabbak felzárkózását támogatni kell. **Tindemans** elutasította a „technokrata” Európát, s az egész integráció középpontjába az „emberközpontú, demokratikus és szolidáris társadalom”, a „**Polgárok Európája**” megteremtését állította.

Tindemans a jelentésében azt írta, „a közvetlen választások fognak ennek a közgyűlésnek [az Európai

Az EP összetétele az 1979-es választások után: ■ Európai Néppárt ■ Európai Szocialista Párt ■ Liberálisok és Demokraták ■ a Technikai Együtműködés és a Független Csoportok és Tagok Védelmének frakciója ■ Kommunisták és szövetségeseik ■ Európai Demokraták (konzervatívok) ■ Európai Haladó Demokraták ■ Függetlenek

Parlamentnek] új politikai tekintélyt adni, és megerősítik az egész európai intézményi apparátus demokratikus legitimitációját". Az EP közvetlen megválasztásáról már a Római Szerződés is szólt, az 1974-es párizsi csúcs pedig döntött is róla. A kérdés kardinális jelentőségű volt, mivel először került sor az egyik közösségi intézmény közvetlen megválasztására. A strasbourgi székhelyű Parlament legitimitása így magától értetődően megnövekedett, ami az 1980-as években elvezetett az intézmény hatásköreinek fokozatos erősítéséhez.

A választásokat 1979. június 7-én és 10-én tartották, a tagállamok szavazási szabályait nem sikerült összehangolni (az EP-választási rendszerek a tagállamokban azóta is különböznek).

Összesen 410, öt évre szóló mandátum sorsáról döntöttek. A választók mindenütt pártokra voksolhattak, amelyek aztán politikai hovatartozásuk szerint európai „pártcsaládokba” tömörültek. A három legjelentősebb ezek közül azóta is a jobbközép, kereszténydemokrata Európai Néppárt, a baloldali, szociáldemokrata Európai Szocialista Párt és az Európai Liberálisok és Demokraták formációja. Az 1979-es választás után a legtöbb képviselővel a szocialisták rendelkeztek az EP-ben (113), de a Néppárt és a konzervatívok együtt relatív többséget alkottak (107+64). Az EP elnökévé első nőként a francia Simone Veilt választották meg.

Képek forrása: <https://www.gettyimages.com/detail/news-photo/leo-tindemans-belgian-politician-news-photo/55750921>; Wikipedia

Érdekesség: Amikor Tindemans 1979-ben a hazájában, Belgiumban jelöltként elindult az európai parlamenti választásokon, 983 000 szavazatot szerzett. Ez azóta is rekordnak számít. Egyik alapítója és 1976-1985 között első elnöke volt az Európai Néppártnak.

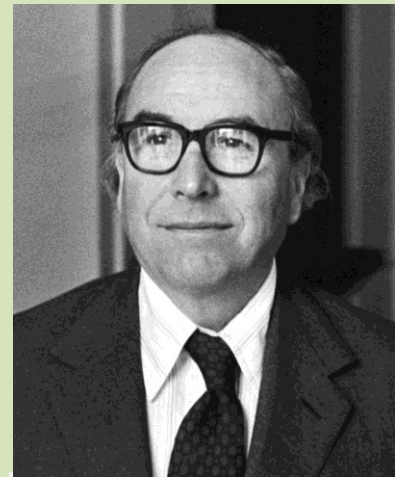

Simone Veil (1927–2017)

Feladat 2: Nézzen utána Simone Veil pályafutásának! Egészségügyi miniszterként milyen nagyjelentőségű törvény elfogadtatása fűződik a nevéhez?

3. Az első közös valuta, az ECU bevezetése

Az 1979-es esztendő nemcsak az EP első közvetlen megválasztása miatt volt kiemelkedő év, hanem azért is, mert francia-nyugatnémet javaslatra ez év márciusában **vezették be az Európai Pénzügyi Rendszert (EMS)**, amelynek a **legfontosabb eleme** a régóta szorgalmazott közös valuta, az ún. „**valutakígyót**” felváltó **Európai Elszámolási Egység (ECU)** volt. A monetáris együttműködés gondolatát a Bizottság brit elnöke, **Roy Jenkins** vetette fel újra még 1977-ben. Az EMS bevezetését az indokolta, hogy a megelőző években a világgazdasági problémák miatt a túlzott árfolyam-ingadozások és infláció súlyos gondokat okoztak a tagállamoknak. **Az EMS létrehozásáról Giscard d'Estaing és Helmut Schmidt nyugatnémet kancellár javaslatára az 1978-as brémai csúcson döntöttek.**

Roy Jenkins (1920–2003)

Az ECU szimbóluma

A rendszer lényegét az **ECU, az európai devizák súlyozott kosara** jelentette. A szabályok szerint a rendszerben résztvevő nemzeti fizetőeszközök **2,25%-nál** nagyobb mértékben nem térhettek el az ECU számára meghatározott paritástól (kivéve az olasz línát, mely 6%-ot ingadozhatott). Az EMS vezető valutája nem hivatalosan a nyugatnémet márka lett, az angol font viszont nem lépett be a rendszerbe.

Az ECU mint európai valutaegység sosem létezett bankjegyek vagy pénzermék formájában, **nem fizikai, hanem virtuális pénz volt**, sosem számított törvényes fizetőeszköznek. Fő célja az volt, hogy az EK tagállamai az egymás közötti ügyleteiket közös pénzegységben tudják elszámolni. Az ECU árfolyamát a tagállamok valutaárfolyamainak súlyozott átlaga adta aszerint, hogy a tagállamok az EK belkereskedelméből mekkora arányban részesedtek. **Az ECU 1999. január 1-jéig létezett**, akkor a helyét az új fizetőeszköz, az **euró** vette át, az átváltási árfolyamot 1:1-ben állapították meg.

Az EMS részét képezte még az **árfolyam-mechanizmus**, mely felügyelte az egyes valuták ingadozását és beavatkozott a túlzott kilengések esetén, valamint az **Európai Monetáris és Együttműködési Alap (EMCF)**, mely az ECU ellenőrzésével foglalkozott.

Helmut Schmidt

Képek forrása: Wikipedia; <https://graphemica.com/%E2%82%A0/glyphs/times-new-roman-regular>

Érdekesség: Miután az európai valutaegységről megszületett az egyezség Brémában, dönteni kellett az elnevezéséről. Giscard d'Estaing - elkerülendő a francia elnevezésből adódó esetleges féltekenységet - a partnereinek azt javasolta, hogy nevezzék egyszerűen annak, ami: Európai Elszámolási Egységnek, angolul *European Currency Unit*nek, amelynek a rövidítése ECU lenne. Ezt mindenki elfogadhatónak találta, s csak pillanatokkal később értették meg, hogy így mégiscsak francia elnevezése lesz a közös valutának, hiszen *écunek* hívták a franciák egyik legfontosabb pénzét a 16. században, a Valois-dinasztia idején... Az ECU betűszót a későbbiekben mindenki úgy is ejtette ki, ahogy az *écut* kell.

Giscard és Schmidt 1978-ban

Feladat 3: Ki javasolta először a közös pénz bevezetését? Miért vallott kudarcot a valutakígyó?

4. A déli bővítés

Miközben az 1970-es években a gazdasági nehézségek dacára haladt előre az integráció elmélyítése, egy pillanatra sem került le a napirendről a bővítés kérdése. Miután 1973-ban Nagy-Britannia, Írország és Dánia csatlakozott az EK-hoz, a figyelem a mediterrán országok felé fordult, amelyek ugyan már korábban beadták a csatlakozási kérelmüket Brüsszelben, de egészen az 1970-es évek közepéig számos tényező akadályozta a belépésüket.

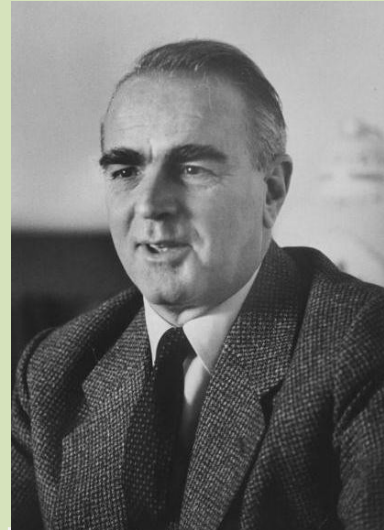

Katonai hatalomátvétel Athénban 1967. április 21-én

Az első és legfontosabb ezek közül az volt, hogy a szóban forgó Görögország, Spanyolország és Portugália egyike sem volt politikailag alkalmas a tagságra. Mind a hármuk politikai rendszere távol állt az EK által elvárt parlamentáris demokráciától. Jelentős fordulat nagyjából egyszerre, az 1970-es évek

közepén ment végbe, így a belépésről megkezdődhetek a tárgyalások.

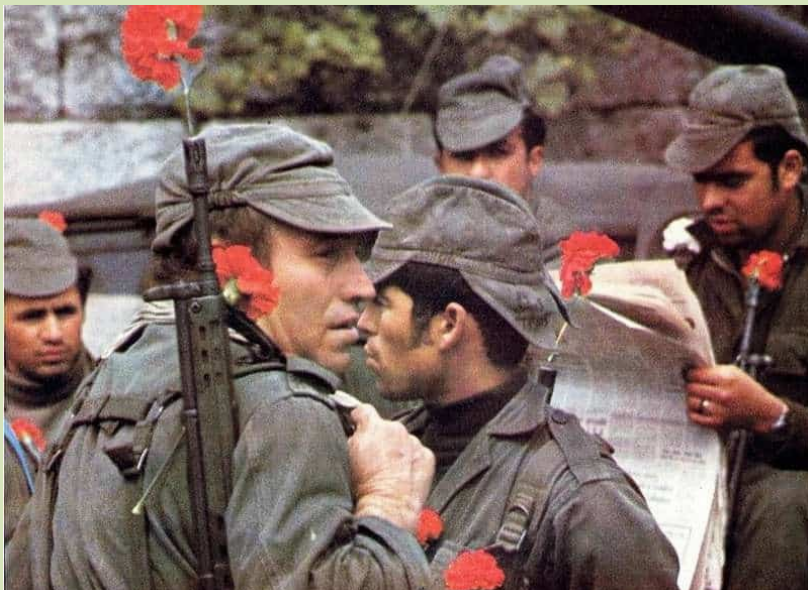
Görögországban alig ért véget a német megszállás, máris kirobbant a [polgárháború](#), mely 1949-ben fejeződött be. Ezután ellentmondásos politikai és gazdasági fejlődés vette kezdetét, mely nem tette alkalmassá az országot a közösségi tagságra. **Athén** ennek ellenére **1959-ben** - Törökországgal együtt - **benyújtotta a csatlakozási kérelmét** az Európai Gazdasági Közösséghez és 1961-ben sikerült is társulási szerződést kötnie, de az **1967-ben** lezajló **katonai puccs** (az „ezredesek hatalma”) lehetetlenné tette a továbblépést az EGK felé. **A katonai diktatúrát végül egy külső tényező, a ciprusi válság sodorta el 1974-ben,** ami

Karamanlisz (1907–1988)

utat nyitott a demokratizálódásnak. Konsztantínosz Karamanlisz miniszterelnök konzervatív kormánya elérte, hogy **Görögországot 1981-ben az EK a tagjaik közé fogadják,** amelyek így tíztagúra bővültek. Ezzel egy ortodox vallású állam lett teljes jogú tag az addig katolikus és protestáns „északi” klubban.

A **tekintélyuralmi és konzervatív Portugália** a második világháború után ugyan alapító tagja lett a [NATO](#)-nak, de az [Antonio Salazar](#) fémjelzte autoriter rendszere miatt **a Közösségeknek nem lehetett tagja.** Az 1960-as években ugyan Spanyolországhoz és Görögországhoz hasonlóan itt is jelentős gazdasági fejlődés ment végbe (évi 6-7%), ez azonban nem bizonyult elégségesnek az EK-tagokkal szembeni lemaradása behozásához. **Az ország ráadásul az 1960-as években költséges háborúkra kényszerült a gyarmatain,** Angolában és Mozambikban, amelyeket elveszített, **ez pedig odahaza a „szegfűs forradalomba” és a rezsim megdöntésébe torkollt.**

A szegfűs forradalom Portugáliában (1974. április 25.)

A fordulat után **erőteljes balratolódás ment végbe,** a kommunisták jelentős befolyást szereztek, ami súlyos aggodalmakat keltett a NATO-ban. **A szocialista típusú intézkedések** (pl. államosítások, földreform) **nem kedveztek az ország európai integrációjának.** Az 1970-es évek második felében a szocialista párt megfé-

kezte ezeket a folyamatokat, így megnyílt az út a csatlakozás előtt.

A demokratikus átmenet Spanyolországban bizonyult a legbékésebbnek. Itt a **Francó tábornok** által vezetett **rezsim**, mely az **1936-39-es polgárháború** után került hatalomra, egészen **a diktátor 1975-ben bekövetkezett haláláig állt fönn**. A diktatúra lehetetlenné tette az ország európai integrációját, hiába jelentkezett a tagságra 1962-ben. Franco maga jelölte ki az utódját a trónörökös, **János Károly** személyében, aki az összes politikai erő számára elfogadható volt. A király **politikai reformokat** jelentett be, **a demokratizálódás konszenzusos folyamatként** ment végbe, amelynek az ún. **Moncloa-paktum** lett a szimbóluma. Feloldották a cenzúrát, szabadon engedték a politikai foglyokat. A reformokat 1976 decemberében népszavazáson erősítették meg, 1977 nyarán az első demokratikus választásokat is megtartották, a következő évben pedig óriási többséggel új **alkotmányt** fogadtak el. **1981-ben az ország belépett a NATO-ba**, amit utólag referendum erősített meg.

Adolfo Suárez, az átmenet első miniszterelnöke

A politikai akadályok elhárulása után **Madrid Lisszabonnal** egy időben, **1977-ben nyújtotta be a csatlakozási kérelmét** Brüsszelben. A tárgyalásokon elsősorban a mezőgazdaság okozott gondokat, mivel mindkét ország agrárexportőr volt. A kompromisszumot (munkaerő szabad áramlása, halászat stb.) az 1980-as évek közepére sikerült kialakítani. 1985 nyarán írták alá a csatlakozási szerződéseket. **Spanyolország és Portugália 1986. január 1-jén az EK 11. és 12. tagállamává vált.**

A három mediterrán ország nem egyforma módon tudott sáfárkodni a közösségi tagság jelentette előnyökkel és lehetőségekkel. Míg **Görögország kevésbé volt képes a gazdasága strukturális átalakítására** (ennek negatív következményeit a **2008-as pénzügyi válság** világosan megmutatta), addig **Portugália és Spanyolország mélyreható és látványos reformokat hajtott végre** (infrastruktúrafejlesztés, oktatás stb.) Ennek eredményeként az 1990-es években **sikerült a lemaradásukat mérsékelniük**, bizonyos területeken pedig **felzárkózniuk** az Európai Unió fejlettebb tagállamaihoz.

Képek forrása: <https://www.findagrave.com/memorial/10556484/constantine-karamanlis#view-photo=27658789>; https://www.tellerreport.com/tech/--%E2%80%9Ca-lesson-for-society%E2%80%9D--why-the-regime-of-%E2%80%9Cblack-colonels%E2%80%9D-collapsed-in-greece-.B1msf_ppm.html; <https://www.discoverwalks.com/blog/portugal-explained-everything-you-need-to-know-about-the-carnation-revolution/>

Tejero a spanyol parlamentben a puccs idején

Érdekesség: 1981. február 23-án Antonio Tejero csendőr-alezredes, a Franco-rendszer híve katonai puccsot kísérelt meg a demokratikus, alkotmányos államhatalom ellen. Kétszáz fegyveres élén elfoglalta a képviselőház üléstermét és túsul ejtett számos magas rangú politikus. Célja a demokratikus átmenet megtorpedózása és a diktatúrához való visszatérés volt. A király azonban

határozottan elítélte a puccskísérletet, mire az fél nap után összeomlott (bár az utóbbi időben [ellentmondásos információk](#) láttak napvilágot az uralkodó szerepéről). János Károly népszerűsége ennek nyomán jelentősen megugrott bel- és külföldön egyaránt. Tejerót 30 év börtönre ítélték, de 1996-ban feltételesen szabad lábra helyezték. A puccsról készült tévéfelvétel megtekinthető [itt](#).

Feladat 4: 1982-ben a szocialisták kerültek hatalomra Spanyolországban. Nézzon utána a kormányzásuknak! Hogyan viszonyultak a NATO-tagsághoz és az európai integrációhoz?

5. Az Európai Unió előkészítése az 1980-as években

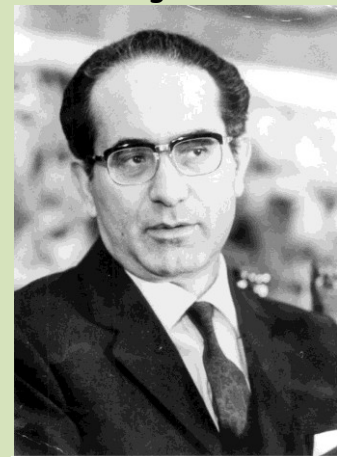
Az EMS megvalósítása után előtérbe kerültek az integráció további elmélyítésére, az Európai Unió megalakítására vonatkozó tervek. 1981-ben [Hans-Dietrich Genscher](#) nyugatnémet és [Emilio Colombo](#) olasz külügyminiszter kezdeményezte a Római Szerződést kiegészítő „Európai Okmány” elfogadását, mely a közös külpolitikát és a biztonságpolitika koordinálását tartalmazta volna ([Genscher-Colombo-terv](#)). Ennek alapján az Európai Tanács 1983-as stuttgarti ülésén

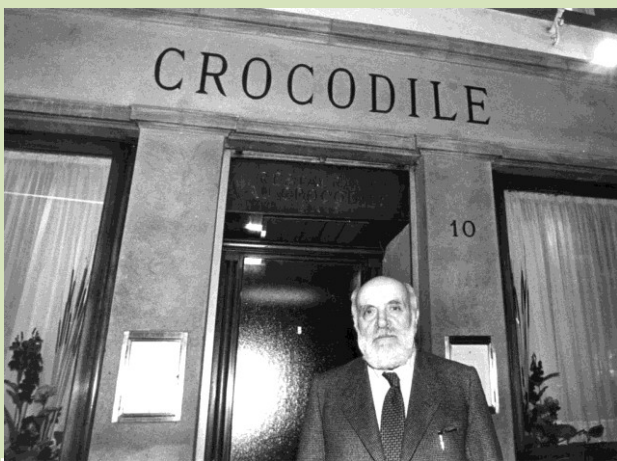
Genscher külügyminiszter

„[ünnepélyes nyilatkozatot](#)” fogadtak el az Európai Unióról, amelynek ugyanakkor nem volt kötelező a hatálya (az angol nyelvű szöveget ld. [itt](#)).

Az olasz [Altiero Spinelli](#) EP-képviselő a Szerződés az Európai Unióról című tervezetében [indítványozta](#) a Parlament szerepének jelentős növelését (Spinelli-terv),

Emilio Colombo

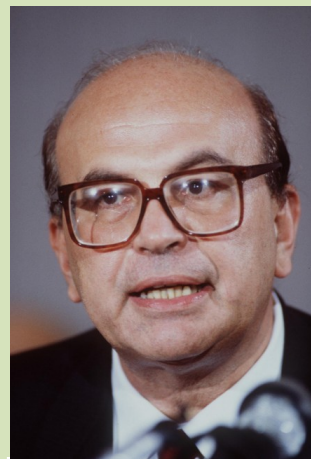
Spinelli a Krokodil Klub előtt Strasbourgan

amit az EP 1984-ben nagy többséggel elfogadott, ám a tagállami kormányok nem támogatták. Ennek ellenére az EU-t létrehozó 1992-es Maastrichti Szerződés alapjának tekinthető.

1984-ben az Európai Tanács fontainebleau-i csúcsértekezlete egy bizottság létrehozását javasolta, amelynek meg kellett vizsgálnia a közösségi együttműködés javításának lehetőségét. Élére a volt ír külügyminiszter, James Dooge került. A Dooge-jelentés indítványozta kormányközi konferencia összehívását az Európai Unió kidolgozására, mely a közösségi joganyagra és az addigi megállapodásokra épülne. 1985 júniusában az ET mi-

lánói ülésén a jelentést támogatták, ezenkívül döntöttek arról, hogy 1992-ig befejezik az egységes belső piac kialakítását, aláírták az ún. Schengeni Megállapodást, amelynek értelmében 1994-től megszüntetik a határellenőrzést az áru- és a személyforgalomban a belső határokon. Bettino Craxi olasz miniszterelnök javaslatára kormányközi konferenciát hívtak életre a Római Szerződés felülvizsgálatára.

1985 decemberében Luxemburgban az ET elfogadta a rendkívüli jelentőségű Európai Egységes Okmányt (EEO), amelynek legfőbb célja az volt, hogy dinamizálja az integrációs folyamatot. Végrehajtotta a meglévő szerződések revízióját. Rögzítette a belső határok nélküli, az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad áramlását („4 szabadság elve”) megvalósító belső piac megteremtését 1992-ig, valamint az Európai Unió, a közös kül- és biztonságpolitika megteremtésének az elhatározását. Számos terület (pl. környezetvédelem, társadalompolitika, regionális politika stb.) vált közösségi hatáskörre. Az okmány aláírására 1986. február 17-én Luxemburgban került sor, hatályba a következő év nyarán lépett. Innen már valóban csak egy lépésre volt szükség az Európai Unió régóta tervezett megalapításáig.

Craxi (1934–2000)

Az EEO aláírásán a holland miniszterelnök beszél

Érdekesség: Altiero Spinelli óriási szerepet játszott az európai integrációban. Baloldaliként Mussolini a

második világháború alatt bebörtönözte, de a börtönben is szupranacionális segítségtervet készített társával, Ernesto Rossival. A háború után Olaszországban föderalista mozgalmat szervezett, tanácsadóként segítette az „alapító atyák” (Monnet, Spaak, De Gasperi) munkáját. Az 1960-as években megalapította a római Külügyi Intézetet, a következő évtizedben pedig tagja volt a Bizottságnak. Miután EP-képviselő lett, hasonló gondolkodású társaival létrehozta a Krokodil Klubot (egy ilyen nevű étterem volt a törzshelyük), amely a Parlament hatásköreinek kiterjesztéséért és a föderatív Európa megteremtéséért küzdött.

Feladat 5: Nézzen utána Jacques Delors bizottsági elnök pályafutásának! Mire vonatkozott a nevével fémjelzett, 1985-ben közzétett *Fehér Könyv*?

Kép forrása: <https://www.vajma.info/cikk/kulfold/55876/Elhunyt-Hans-Dietrich-Genscher.html>;
<https://alchetron.com/James-Dooge>;
https://www.cvce.eu/en/obj/signing_of_the_single_european_act_luxembourg_17_february_1986-en-467feb25-c409-46d2-862e-ac5cc029febf.html

Részösszefoglalás, ismétlés: 7. lecke, 7. részösszefoglalás.wmv

Ellenőrző feladatok: Az 1970-es évek első felének eredményei.htm, Déli bővítés.htm

Ajánlott irodalom a téma iránt érdeklődőknek

♠ J. NAGY LÁSZLÓ: *Az európai integráció politikai története*. JATEPress, Szeged, 2005.

♥ J. NAGY LÁSZLÓ - FERWAGNER ÁKOS - KOMÁR KRISZTIÁN (SZERK.): *Az európai integráció története 1945-2003. Dokumentumok és kommentárok*. JATEPress, Szeged, 2003.

♣ ARATÓ KRISZTINA - KOLLER BOGLÁRKA: *Európa utazása. Integrációtörténet*. Gondolat, Budapest, 2015.

♦ VALÉRY GISCARD D'ESTAING: *Hatalom és élet*. Európa Kiadó, Budapest, 1992.

♠ FÁBIÁN GYÖRGY: Európai parlamenti választások és választási rendszerek. *Politikatudományi Szemle*, 2005. 2. sz. 59-88.

http://epa.oszk.hu/02500/02565/00044/pdf/EPA02565_poltud_szemle_2005_2_059-088.pdf